

Naam: H. Meijer
Datum: 23 mei 2019
Team/teamonderdeel: Uitvoering sociaal domein
Telefoonnummer: 0631997664

Collegevoorstel

Onderwerp	Uitvoeringsregeling Participatiewet 2019-2022
Advies	Bespreekstuk
Is er een uiterste behandeldatum?	Ja, 4 juni 2019
Hoofdpogave	Economie & Participatie
Portefeuillehouder	A. Maathuis
Openbaar	Openbaar
Raadsvoorstel of raadsbrief	n.v.t.

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

In het coalitieakkoord 2019 – 2022 wordt aangegeven dat Almelo een stad is waar wordt gewerkt. De coalitie heeft de ambitie om zoveel mogelijk Almeloërs aan het werk te krijgen. Dit vindt plaats binnen een arbeidsmarkt die flexibiliseert. Almelo kent een groeiende groep inwoners met kortdurende banen, weinig zekerheid en een onzeker toekomstperspectief. Daarnaast kent Almelo relatief veel banen, maar is de werkloosheid tegelijkertijd hoog.

Met de Participatiewet beoogt de gemeente Almelo een zo groot mogelijke sociale stijging en deelname aan de maatschappij te realiseren door toeleiding naar regulier betaald werk voor die inwoners die op dit moment (nog) niet zelf (volledig) in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Lukt dit niet via betaald werk, dan zet de bijstandsgerechtigde zich anderszins in voor de maatschappij. Alle participatiegroepen worden ondersteund in deze. De voorliggende uitvoeringsregeling Participatiewet 2019-2022 bevat hiervoor een voorstel.

Voorgesteld besluit

1. De ontwerp-uitvoeringsregeling Participatiewet 2019-2022 vast te stellen en daarin de volgende uitgangspunten te hanteren:
 - We gaan bij de keuze van de in te zetten re-integratie-instrumenten en -middelen uit van de afstand tot de arbeidsmarkt. Hiertoe maken wij een indeling in participatiegroepen, die past bij de actuele conjunctuur.
 - We zetten in op duurzaam werk (continuïteit).
 - We verwachten dat werkgevers zich meer het sociaal maatschappelijk ondernemerschap eigen maken en wij gaan hen daar in faciliteren
 - We zetten in op een stringenter beleid op de beheersing van de Nederlandse taal: de bijstandsgerechtigde moet de Nederlandse taal voldoende beheersen om toeleiding naar werk mogelijk te maken.
 - Bij de inzet van de (participatie)instrumenten en de tegenprestatie verdringing van reguliere banen op de arbeidsmarkt te voorkomen.
 - We zetten in op betaald werk bij een reguliere werkgever voor iedere bijstandsgerechtigde.
 - Lukt dit niet, dan is de inzet dat de bijstandsgerechtigde zich op een andere manier voor de samenleving in zet.
 - Een voorstel te doen om de verordening tegenprestatie aan te passen.
 - Een bijstandsuitkering is er alleen voor de inwoner die het écht nodig heeft.
 - Werken moet lonen.

- De regionale samenwerking te continueren: lokaal wat kan, regionaal waar dit meerwaarde heeft.
- 2. De kosten voor de uitvoering van deze uitvoeringsregeling Participatiewet te financieren uit het bij de begroting 2019 beschikbaar gestelde innovatiebudget voor 2019 en 2020 en het reguliere participatiebudget.
- 3. Een definitief besluit over deze kosten te nemen bij de vaststelling van het programmacontract Economie en Participatie door het College.
- 4. Medio 2020 de uitvoering van de uitvoeringsregeling te evalueren en indien nodig de uitkomsten mee te nemen in de reguliere planning & control-cyclus.
- 5. De Klëntenraad Almelo (KRA) advies te vragen over de ontwerp-uitvoeringsregeling Participatiewet 2019-2022.
- 6. Na kennisneming van het advies van de KRA, de Raad gehoord te hebben via een politiek beraad, de definitieve uitvoeringsregeling Participatiewet 2019-2022 opnieuw voor te leggen aan het College ter besluitvorming.
- 7. De raad na definitieve besluitvorming door het college hierover te informeren per raadsbrief.

Inleiding

Met de invoering van de Participatiewet in 2015 werden taken op het gebied van re-integratie en participatie van inwoners overgedragen aan de gemeenten. Het doel van deze decentralisatie is om de zelfredzaamheid, gemeenschapszin, inzet en maatschappelijke betrokkenheid van inwoners te stimuleren door zaken dichterbij inwoners te organiseren.

Met het verlopen van het uitvoeringsprogramma Participatiewet 2015-2018 stelt de gemeente Almelo een nieuwe uitvoeringsregeling voor de uitvoering van het beleid van de Participatiewet op, waaronder: inkomensvoorziening, participatie, re-integratie, naleving en de tegenprestatie.

In deze uitvoeringsregeling is beschreven hoe de gemeente Almelo uitvoering wil geven aan de Participatiewet. Hierin bouwen we voort op de uitgangspunten van het coalitieakkoord 2018-2022 en het Beleidsplan 5 D's "Samen Mee(r) Doen".

De uitvoeringsregeling geeft voor de gemeente de uitgangspunten weer waarop de wettelijk verplichte verordening en beleidsregels gemaakt of aangepast kunnen worden. Deze uitvoeringsregeling past binnen de kaders en de gestelde doelen van het programmaplan Economie & Participatie.

Beoogd effect

Met deze uitvoeringsregeling Participatiewet 2019-2022 streven we er naar dat uitkeringsgerechtigden en mensen met een arbeidsbeperking zoveel als mogelijk op de reguliere arbeidsmarkt worden geplaatst. Uitgangspunt hierbij is om de continuïteit van werk voor een bijstandsgerechtigde zoveel als mogelijk te borgen via scholing, het leren van vaardigheden en goede nazorg.

Ook werkgevers spelen hierbij een nadrukkelijke rol en zullen zich meer moeten richten op het sociaal maatschappelijk ondernemerschap, zodat klanten zoveel als mogelijk in reguliere arbeid geplaatst kunnen worden.

Mocht een uitkeringsgerechtigde (deels) niet geplaatst kunnen worden op de reguliere arbeidsmarkt dan wordt in een tegenprestatie voorzien. Naast dat de uitkeringsgerechtigde iets terug doet voor de maatschappij heeft dit ook een sociaal effect, zoals het ontwikkelen van (sociale) vaardigheden, los komen uit een sociaal isolement etc.

Waar het nodig is gaan we nadrukkelijker de wet Taaleis toepassen, zodat bijstandsgerechtigden een hoger taalniveau ontwikkelen en daardoor beter in staat zijn door te stromen naar regulier werk.

Overigens willen we met de inzet van de participatie-instrumenten en de tegenprestatie verdringing van de reguliere banen op de arbeidsmarkt voorkomen.

Voorgaande moet leiden tot een afname van het bijstandsbestand naar 2200 in het jaar 2022.

Argumenten voor

1.1

We willen bijstandsgerechtigden meer dan voorheen stimuleren om deel te nemen aan de maatschappij via betaald werk of anderszins via vrijwilligerswerk of de tegenprestatie. Een uitkering is er alleen voor die inwoner die het echt nodig heeft. Bijstandsgerechtigden moeten hiervoor hun verantwoordelijkheid nemen zowel voor zichzelf als voor de samenleving. Bezig zijn, al dan niet betaald, heeft een goede invloed op het welzijn van de mens, voldoende beheersing van de Nederlandse taal is hierbij een voorwaarde.

1.2

Zoals reeds in het coalitieakkoord "Ambitie, daadkracht en vertrouwen" is aangegeven spreken we een grote ambitie uit voor wat betreft de uitvoering van de Participatiewet. Het coalitieakkoord geeft ons een financiële uitdaging voor de komende jaren. In 2019 moet een bedrag bezuinigd worden van 250 duizend euro oplopend naar 1,55 miljoen euro in 2022. We gaan deze taakstelling realiseren door het verkleinen van het aantal bijstandsgerechtigden.

2.1 en 3.1

Naast dat de bijstandsgerechtigde iets terug doet voor de samenleving, gaat de tegenprestatie sociaal isolement tegen en biedt het betrokkenheid bij de maatschappij. Dit geeft een beter gevoel van welzijn, waardoor bijstandsgerechtigden zich beter voelen en ook minder gebruik hoeven te maken van zorg.

2.2 en 3.2

Om de uitvoering van de tegenprestatie vorm te geven is het waarschijnlijk nodig hiervoor extra middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoeringscapaciteit. Met de invoering van de tegenprestatie komen er extra taken bij, zoals het leggen van contacten met organisaties waar tegenprestaties kunnen worden uitgevoerd, het opleggen van de tegenprestatie en het naleven hiervan en de begeleiding van uitkeringsgerechtigden tijdens het uitvoeren van de tegenprestatie.

Voor 2019 en 2020 zijn er innovatiemiddelen beschikbaar waarop een beroep gedaan kan worden. Met het maatregelenplan (B&W 1806696) is hiervoor een meerjarig incidenteel project ingesteld, waarin voor 2019 nog 317.000 euro beschikbaar is en voor 2020 750.000 euro.

4.1

Medio 2020 wordt de uitvoeringsregeling geëvalueerd op maatschappelijke en financiële effecten. Op basis van deze evaluatie kan bijsturing plaatsvinden en indien nodig kunnen wijzigingen meegenomen worden in de reguliere planning & control-cyclus.

5.1

De Kliëntenraad Almelo is een formeel adviesorgaan van de gemeente Almelo voor wat betreft de uitvoering van de Participatiewet.

6.1

Op 4 juni stelt het College de ontwerp-uitvoeringsregeling Participatiewet 2019-2022 vast. Na het advies van de KRA en het politiek beraad met de Raad wordt de Uitvoeringsregeling definitief door het College vastgesteld.

7.1

Na de definitieve vaststelling door het College wordt de Raad, in het kader van onze informatieplicht, op de hoogte gebracht van de vastgestelde uitvoeringsregeling Participatiewet 2019-2022.

Kanttelingen

1.1

We zijn afhankelijk van conjunctuurontwikkelingen. Op dit moment is er nog sprake van een hoogconjunctuur maar de eerste tekenen van een ontwikkeling naar een laagconjunctuur beginnen zichtbaar te worden. Deze en andere autonome ontwikkelingen hebben we niet in de hand en hebben een effect op het al dan niet plaatsen van bijstandsgerechtigden naar regulier betaald werk.

1.2

Daarnaast moeten we het aantrekken van niet-Nederlanders voor betaald werk en daarmee ook de mogelijke aanzuigende werking op het bijstandsbestand niet vergeten. In overleg met werkgevers zal dit maatschappelijk vraagstuk besproken moeten worden. Daarmee komen we ook op het sociaal maatschappelijk ondernemen van de (Twentse) werkgevers, we willen hen hierin stimuleren en faciliteren. Echter we zullen hierin maar een beperkte invloed hebben.

1.3

Investeren in de tegenprestatie is niet bedoeld als een re-integratie-instrument en leidt niet persé tot uitstroom uit de bijstand.

2.1 en 3.1

Medio 2020 wordt de uitvoeringsregeling Participatiewet 2019-2022 geëvalueerd op inzet van middelen en effecten. Het is afhankelijk van de uitkomsten van deze evaluatie en de integrale financiële afweging hoe structurele inzet in de uitvoering vanaf 2021 geregeld gaat worden.

Alternatieven

Het opstellen van een uitvoeringsregeling Participatiewet is geen wettelijke plicht. Echter het geeft, mede op basis van het coalitieakkoord, richting aan de uitvoering van de Participatiewet voor de komende jaren. De Participatiewet is één van de belangrijkste instrumenten die het College in handen heeft om haar programmadoelen te behalen. Tevens is dit het kader voor de komende verordeningen die door de raad vastgesteld moeten worden.

Kosten, opbrengsten, dekking en preventief toezicht

Kosten en dekking:

Het coalitieakkoord omvat voor de komende jaren een grote ambitie op de uitvoering van de Participatiewet. In de jaarlijkse werkplannen van de uitvoering wordt de nodige inzet van middelen en capaciteit voor de uitvoering, zoals in de uitvoeringsregeling is omschreven, opgenomen. Of de huidige uitvoeringscapaciteit hiervoor voldoende is moet dan nog blijken. Is dit niet het geval dan zullen hiervoor aanvullende middelen ter beschikking moeten worden gesteld, hiervoor wordt een beroep gedaan op de innovatiemiddelen 2019 en 2020.

Opbrengsten:

Zoals hiervoor omschreven en conform het coalitieakkoord en het programma Economie & Participatie, moet de inzet van dit kader leiden naar een besparing van 250.000 euro in 2019 oplopend naar 1,55 miljoen euro in 2022. Deze besparing wordt gerealiseerd door afname van het bijstandsbestand naar 2200 in 2022, waardoor verzilvering plaatsvindt op het BUIG-budget.

Preventief toezicht:

Indien de te halen financiële doelstelling niet wordt gehaald heeft dit gevolgen voor het financiële herstel van de gemeente Almelo.

De besluitvorming over de uitvoeringsregeling heeft geen directe gevolgen voor het preventief toezicht.

Uitvoering

De uitvoering van de Participatiewet vindt zoveel als mogelijk plaats binnen de reguliere capaciteit van het sociale domein. Uit de jaarlijkse werkplannen blijkt of dit voldoende is. Is dit niet het geval dan wordt een beroep gedaan op de innovatiemiddelen 2019 en 2020 voor extra middelen voor personele inzet. Medio 2020 wordt de uitvoering van de uitvoeringsregeling geëvalueerd, indien van toepassing worden de uitkomsten hiervan meegenomen in de reguliere planning & control-cyclus.

De uitvoering (en daarmee ook het effect) van de Participatiewet wordt meegenomen in de over twee jaar geplande tussenevaluatie van het programma Economie en Participatie.

Bijlagen

Uitvoeringsregeling Participatiewet 2019-2022 (Intern - 67064)

Procesinformatie

Intern overleg

Collegevoorstel en de uitvoeringsregeling zijn tot stand gekomen in overleg met (financieel) adviseur en team uitvoering.

Daarnaast zijn de stukken voorgelegd in het MT-uitvoering van 21 maart, de Stuurgroep sociaal domein van 1 april en het MT/DT-overleg van 3 april.

De gemaakte opmerkingen zijn in dit collegevoorstel en de uitvoeringsregeling verwerkt.

Het College stelt de ontwerp-uitvoeringsregeling Participatiewet op 4 juni vast. Op 11 juni wordt de KRA om advies gevraagd, waarna er op 25 juni een politiek beraad plaatsvindt. Nadat de Raad is gehoord via een politiek beraad en het advies van de KRA is ontvangen, worden het collegevoorstel en de uitvoeringsregeling definitief vastgesteld door het College vóór de zomervakantie.

Afstemming met portefeuillehouder

Tijdens het proces heeft met wethouder Maathuis diverse malen afstemming plaatsgevonden.
De portefeuillehouder is akkoord.

Directie-advies

In het MT/DT-overleg van 3 april is de uitvoeringsregeling Participatiewet 2019-2022 ter informatie aangeboden en besproken.

B&W voorstel

Standaard.

Communicatie over het besluit

Regulier.
